

CONTABILITATEA VERDE – CALEA CĂTRE UN VIITOR DURABIL

GREEN ACCOUNTING – THE PATH TO A SUSTAINABLE FUTURE

Autor: **OLIVIA DOROGOI**, ORCID: 0000-0003-2366-0637

e-mail: olivia.dorogoi.02@mail.ru

Conducător științific: **ANGELA POPOVICI**, ORCID: 0000-0002-8844-0304

e-mail: a.j.popovici@gmail.com

Academia de Studii Economice a Moldovei

Abstract. *Nowadays, most of the companies are facing environmental issues and are seeking an appropriate way to report and disclose the information to the public. The environmental pollution issue is among the most important problems of today's human society. Therefore, the key condition is green accounting - the concept that encompasses an in-depth study of the environment and the long-term effects of economic activity on the environment. The main objective of this scientific paper is to understand what green accounting means and the role it plays. The concept of green accounting is an important tool for understanding the role of the environment in the economy, the rational use of natural resources, and decision-making. The development of green accounting will ensure a healthy environment, a long-term economic growth of enterprises, as well as a change in the entire economic and social system.*

Keywords: *ecological debts, environmental costs, environmental protection, green accounting, sustainable development*

JEL: M40, M41

Introducere

Este unanim acceptat astăzi faptul că între mediul înconjurător și entitățile economice există o relație simbiotică. Necesitatea protecției mediului și a dezvoltării durabile este mai răspândită ca niciodată. Companiile au angajamentul să asigure desfășurarea activităților sale într-o manieră durabilă. Schimbările de mediu au un impact negativ asupra mediului dar și un impact deosebit asupra economiilor naționale. Astfel, în scopul asigurării creșterii economice, dezvoltării durabile dar și asigurării sustenabilității măsurilor de protecție a mediului, este semnalată necesitatea implementării politicilor de protecție a mediului prin aplicarea normelor, măsurilor de sancționare (*taxe și amenzi pentru contravențiile de mediu cum ar fi poluarea mediului, gestionarea deșeurilor*) dar și a stimulentele financiare (*scutiri de taxe, autorizații de poluare*) menite să contribuie la protecția mediului [3].

Mediul reprezintă o responsabilitate care trebuie asumată de către fiecare entitate economică în parte. În acest sens, contabilitatea verde devine un „pilon” fundamental în cadrul asigurării dezvoltării sustenabile de lungă durată, prin aducerea de argumente puternice, în legătură cu influența companiilor asupra mediului dar și asupra societății.

Protecția mediului constituie atât un element important al dezvoltării durabile economice dar și o condiție a stabilității politice și sociale pe termen lung. Așadar, managementul entităților ar trebui redirecționat pentru prevenirea și combaterea schimbărilor climatice, protecția mediului înconjurător și promovarea unei activități sociale responsabile.

Relația dintre entitate și mediul înconjurător este una de intercondiționare. Dezvoltarea economică durabilă depinde de condițiile de mediu, iar mediul este supus condițiilor create de către entități în

acțiunile sale către dezvoltare. Dezvoltarea durabilă asigură premisele generației viitoare de a beneficia de capital natural – factor decisiv al creșterii economice [10].

Actualitatea temei derivă din complexitatea provocărilor de mediu cu care se confruntă entitățile economice pentru menținerea sustenabilității afacerilor pe termen lung, precum și atingerea obiectivelor sale ecologice. Doar prin efectuarea unor modificări în sistemul tradițional de contabilitate, soluționarea acestor provocări ar fi posibilă.

Scopul cercetării constă în analiza conceptului de „contabilitate verde” și rolul acesteia la nivelul entităților economice, utilizarea metodelor și tehnicilor de contabilizare a mediului și a resurselor naturale, dezvoltarea metodelor de identificare a costurilor de mediu care ne oferă posibilitatea de control asupra poluării, precum și luarea deciziilor de protecție a mediului înconjurător.

Metodologia de cercetare

În vederea realizării scopului cercetării, s-a analizat literatura de specialitate, precum și diverse articole științifice în raport cu tematica abordată. La elaborarea articolului au fost utilizate următoarele metode și instrumente de cercetare: *metoda documentar normativă*, *metoda inducției și deducției* (accentuarea principalelor idei și concluzii aferente cercetării realizate), *metoda analitică*, *metoda comparației* (examinarea structurii costurilor ecologice), *metoda sintezei* (identificarea principalelor aspecte privind contabilitatea verde și procesul de contabilizare a mediului).

S-au studiat diverse surse web internaționale aferente situației mediului la nivel global și local, precum și baza legislativă ecologică.

Conținut de bază

Contabilitatea verde este un concept nou și câștigă popularitate continuă datorită conștientizării de către întreprinderi a importanței mediului asupra situației economice.

Etimologia termenului „contabilitate verde” a fost introdusă pentru prima dată de către profesorul și economistul Peter Wood în anul 1980 [14]. Mai târziu, în anul 1993, Organizația Națiunilor Unite, a publicat pentru prima dată manualul privind sistemul de contabilitate economică a mediului (SEEA), care reunește informații economice și de mediu într-un cadru comun pentru a măsura starea mediului, contribuția mediului la economie precum și impactul economiei asupra mediului [13].

Cunoscută și sub numele de contabilitatea de mediu sau contabilitatea ecologică, *contabilitatea verde* reprezintă drept un instrument managerial utilizat în procesul de realizare a multiplelor scopuri, cum ar fi: îmbunătățirea performanței în raport cu mediul, gestiunea și controlul costurilor, eficientizarea investițiilor în tehnologii mai puțin poluante, promovarea unor procese de producție și a unor produse mai puțin poluante, etc. [11].

Printre obiectivele fundamentale ale contabilității verzi se numără [5]:

- reducerea costurilor și creșterea veniturilor, profitului și capitalului propriu;
- menținerea sustenabilității afacerilor pe termen lung;
- creșterea prețurilor sau a valorii acțiunilor companiei;
- încurajarea creșterii durabile a întreprinderii.

Contabilitatea verde devine din ce în ce mai importantă nu numai pentru managementul mediului, dar și pentru alte activități decizionale ale entității, și anume: procesul de aprovizionare, proiectarea proceselor și produselor, alocarea și controlul costurilor, bugetarea capitalului, politicile de preț și nu în ultimul rând evaluarea performanțelor [16]. Prin urmare, identificarea și colectarea informațiilor

privind costurile verzi în modul corespunzător se solicită a fi implementată și la nivel microeconomic, implementarea căreia v-a aduce beneficii precum: suport informațional în vederea luării deciziilor, îmbunătățirea imaginii întreprinderilor, asistență în procesul de raportare a datelor, beneficii sociale, precum și atragerea și motivarea personalului.

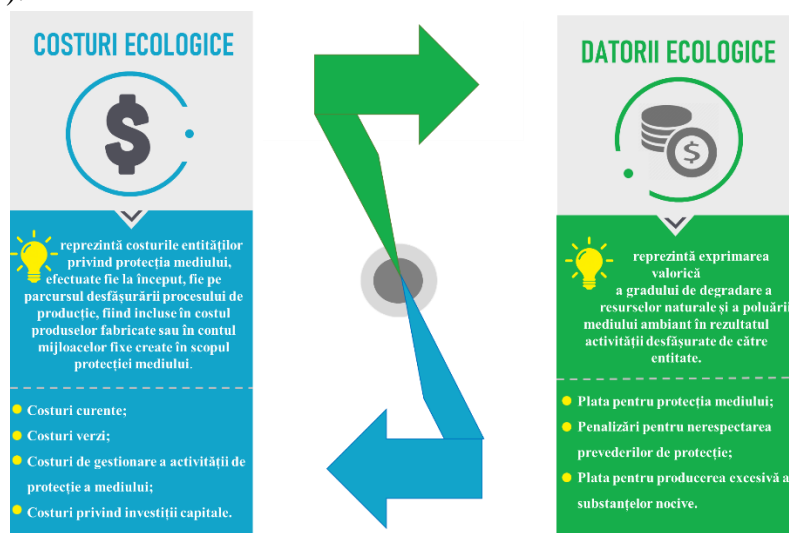
Contabilitatea verde nu reprezintă doar un sistem de contabilitate, ci și un sistem de contabilitate durabilă care înregistrează costurile și beneficiile aduse organizațiilor de către mediu. Companiile exploatează mediul înconjurător, ceea ce duce la degradarea mediului, din cauza căreia calamitățile naturale apar frecvent în întreaga lume. Prin urmare, nu numai guvernele, ci și companiile au responsabilitatea de a proteja mediul.

În scopul protecției mediului ambiant de către entitățile economice, parlamentul Republicii Moldova a adoptat o serie de legi, menite să prevină și să combată daunele mediului înconjurător:

- Legea nr. 1515 – XII din 16.06.1993 *privind protecția mediului înconjurător* [6];
- Legea nr. 1102 – XIII din 06.02.1997 *cu privire la resursele naturale* [7];
- Legea nr. 1347 – XIII din 09.10.1997 *privind deșeurile de producție și menajere* [8];
- Legea nr. 1540 – XIII din 25.02.1998 *privind plata pentru poluarea mediului* [9].

Dezvoltarea durabilă și promovarea economiei verzi reprezintă priorități de dezvoltare pentru Republica Moldova. Așadar, Guvernul Republicii Moldova a aprobat *Strategia de mediu 2014-2023*, care a stabilit prioritățile naționale și sectoriale pentru promovarea economiei verzi și a definit cadrul pentru integrarea ulterioară a economiei verzi în domeniul agriculturii, transportului, energiei, industriei, construcțiilor, dezvoltării regionale, educației și achizițiilor. Prin urmare, în Republica Moldova este promovată economia verde drept o economie care rezultă în îmbunătățirea bunăstării populației și în echitate socială, cu reducerea riscurilor pentru mediu și a constrângerilor ecologice. Este o economie cu emisii reduse de carbon, eficientă în utilizarea resurselor și social incluzivă. Conceptul de „dezvoltare economică verde” marchează trecerea de la modelul de dezvoltare economică de consum, care tratează protecția mediului drept o povară economică, spre un model care folosește protecția mediului ca una dintre forțele motrice de creștere a economiei [2].

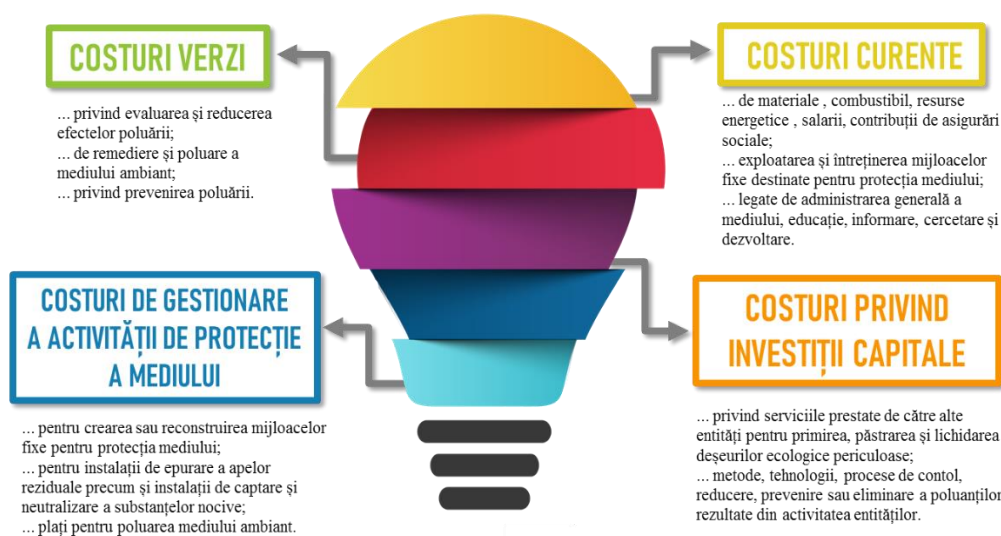
Contabilitatea verde presupune organizarea și desfășurarea de activități cu privire la colectarea, prelucrarea, înregistrarea, analiza și generalizarea informațiilor privind *costurile ecologice* și *datoriile ecologice* (figura 1):

Figura 1. Structura costurilor și datoriilor ecologice

Sursa: Elaborat de autor în baza [16]

Potrivit figurii 1, costurile ecologice înglobează mai multe tipuri de costuri, mai exact: costuri curente, costuri verzi, costuri de gestionare a activității de protecție a mediului și costuri privind investiții capitale (figura 2):

Figura 2. Structura costurilor ecologice

Sursa: Elaborat de autor în baza [16, 17]

Termenul de *contabilitatea verde* posedă mai multe înțelegeri și utilizări. Pornind de la cele două analize prezentate în activitatea economiștilor: microeconomic (*prin care se interpretează comportamentele individuale și interindividuale*) și macroeconomic (*prin care se examinează comportamentele la nivel colectiv*), distingem trei tipuri de contabilitate verde (figura 3):

Figura 3. Tipuri de contabilitate verde

Sursa: Elaborat de autor în baza [11]

Conform Standardului Internațional de Contabilitate IAS 2 – „Stocuri”, raportându-se la cheltuielile ce pot fi incluse în costul de producție face precizare că acestea să se includă în costul de producție numai în măsura în care reprezintă costuri suportate pentru aducerea stocurilor în starea și în locul în care se găsesc în prezent [15].

Prin urmare, în cadrul contabilității verzi, există două modalități de *reflectare a costurilor pentru protecția mediului* [4] :

1) Reflectarea costurilor pentru protecția mediului într-un *articol de calculație distinct*, de exemplu, „Costuri de protecție a mediului” în cadrul contului de gestiune 811 „Activități de bază”. Acest procedeu de contabilizare se recomandă pentru entitățile care nu au o activitate foarte pronunțată de protecție a mediului, nu au o subdiviziune ecologică specială și nu prestează servicii de protecție a mediului pentru alte entități;

2) Reflectarea costurilor pentru protecția mediului într-un *cont de gestiune distinct*, de exemplu reflectarea în cadrul contului de gestiune 836 „Activități de protecție a mediului”. Această modalitate de evidență se sugerează, în special, entităților care au o subdiviziune ce se ocupă de acțiuni privind protecția mediului, entităților cu activitatea esențială orientată spre protecția mediului și prestarea serviciilor de protecție a mediului pentru alte entități economice.

Calcularea și raportarea datoriilor ecologice se află în responsabilitatea contabilului șef sau după caz a inginerului ecologic, în obligația cărora intră calculul datoriilor conform normelor stabilite de legislația ecologică în vigoare și prezentarea rapoartelor în termenii stabiliți de Inspectoratul Ecologic de Stat [16].

Astfel, în obligația contabilului se include completarea declarațiilor trimestriale conform Ordinului MADRM nr.15 din 22.02.2019 [12]:

- Art.1. *Emisiile de poluanți în atmosferă de la sursele staționare;*
- Art.2. *Deversările de poluanți în sistemele de canalizare;*
- Art.3. *Deversările de poluanți cu apele uzate;*
- Art.4. *Evacuări cu apă uzată pe teritoriul entității;*
- Art.5. *Depozitarea deșeurilor amplasate pe teritoriul entității.*

La finalizarea fiecărei perioade de gestiune entitatea este obligată să prezinte *Raportul Anual* privind substanțele eliminate în atmosferă și deșeurile ecologice. Colectarea datelor se face trimestrial și se prezintă sub forma unei dări de seamă Inspectoratului Ecologic Principal [16].

Reflectarea și contabilizarea costurilor ecologice se realizează în dependență de tipul costului:

1) În cazul utilizării materialelor și altor stocuri, precum și a imobilizărilor corporale în scopul prevenirii poluării mediului, se înregistrează drept o majorare a cheltuielilor administrative și/sau costurilor indirecte de producție, amortizării și diminuare a costului stocurilor utilizate:

Debit contul „Cheltuieli administrative și/sau costuri indirecte de producție”;

Credit contul „Stocuri (materiale, piese de schimb, obiecte de mică valoare și scurtă durată, etc.)”;

Credit contul „Amortizarea mijloacelor fixe”.

2) În cazul calcului plăților obligatorii aferente normativelor stabilite de legislația în vigoare, se înregistrează drept o majorare concomitentă a cheltuielilor administrative și/sau costurilor indirecte de producție și a datoriilor curente:

Debit contul „Cheltuieli administrative și/sau costuri indirecte de producție”;

Credit contul „Alte datorii curente”.

Potrivit legislației, mijloacele menționate se varsă la contul Fondului Ecologic Național, prin urmare entitatea v-a înregistra o diminuare concomitentă a numerarului și a datoriilor curente:

Debit contul „Alte datorii curente”;

Credit contul „Conturi curente în monedă națională”.

Contabilitatea verde este o nouă ramură a contabilității dedicată atât utilizatorilor externi, cât și gestiunii interne a întreprinderii. Contabilitatea verde externă urmărește prezentarea informațiilor

despre mediul natural în cadrul situațiilor financiare, prin introducerea unor rubrici verzi în bilanț, în situația de profit și pierdere sau în notele explicative la situațiile financiare. Pe de o altă parte, contabilitatea verde internă are drept obiectiv principal producerea de informații utile în luarea deciziilor [1].

Astfel, în situațiile financiare existente, indicatorii recomandați a fi incluși sunt:

În Bilanț:

- Imobilizări necorporale aferente activităților de protecție a mediului;
- Mijloace fixe aferente activităților de protecție a mediului;
- Materiale ecologice;
- Produse ecologice;
- Mărfuri ecologice;
- Rezerve aferente activităților de protecție a mediului;
- Credite bancare pentru activități de protecție a mediului;
- Împrumuturi pentru activități de protecție a mediului;
- Provizioane pentru activități de protecție a mediului.

În Situația de profit și pierdere:

- Venituri din vânzarea produselor și mărfurilor ecologice, prestarea serviciilor ecologice;
- Costuri aferente vânzării produselor și mărfurilor ecologice, serviciilor ecologice prestate;
- Profit brut din vânzarea produselor și mărfurilor ecologice, prestarea serviciilor ecologice;
- Cheltuieli privind activitatea de protecție a mediului;
- Alte venituri ecologice;
- Alte cheltuieli ecologice;
- Rezultatul din activitatea de protecție a mediului.

În Nota explicativă:

- Activitățile de protecție a mediului și căile de desfășurare a acestora;
- Examinarea situației ecologice a întreprinderii;
- Consecințele activităților de protecție a mediului asupra situației financiare, precum și asupra perioadelor viitoare; etc.

Datorită reflectării noilor indicatori ecologici în cadrul situațiilor financiare, entitățile economice au posibilitatea de identificare a activităților și măsurilor de protecție a mediului înconjurător, precum și furnizarea informațiilor necesare în luarea deciziilor manageriale.

Conceptul de „*contabilitate verde*” trebuie perceput, în contextul dezvoltării durabile și reducerii sărăciei, ca unul dintre instrumentele de bază pentru atingerea dezvoltării durabile și ca un mijloc de utilizare eficientă a resurselor naturale și a energiei, de aplicare a tehnologiilor moderne cu emisii reduse de carbon și poluare redusă, în scopul minimizării a riscurilor de mediu [2].

Concluzii

Contabilitatea verde a devenit o nevoie urgentă de implementat în lumea contemporană, datorită creșterii activităților economice și industriale de către companii, care au cauzat daune mari asupra mediului ambiant, dar și asupra disponibilității resurselor naturale.

Pentru Republica Moldova, dezvoltare durabilă a protecției mediului este singura perspectivă rațională, care ar putea ajuta la statornicia, sustenabilitatea societății și a unui mediu mai favorabil

pentru antreprenori. În acest sens, Guvernul ar trebuie să promoveze în mod proactiv conștientizarea mediului și să pună accent pe aducerea practicilor de contabilitate ecologică în prim-planul contabilității [2].

Atât standardele internaționale de contabilitate, cât și cele naționale nu obligă reflectarea separată și detaliată a costurilor ecologice, devenind inutil în ceea ce privește transparența riscurilor financiare determinate de mediu. Actualmente, în Republica Moldova aceste costuri nu sunt reflectate în contabilitate separat de celelalte costuri de producție sau de cheltuieli administrative suportate de către entitate. Acest fapt se datorează în mare măsură lipsei de informații privind costurile verzi necesare pentru întocmirea situațiilor financiare precum și a rapoartelor statistice.

Suntem de părerea că dezvoltarea informațiilor aferente costurilor verzi în notele explicative la situațiile financiare, pe domeniul ecologic și pe acțiuni întreprinse în vederea reducerii poluării, ar justifica întreprinderile să separe costurile ecologice, precum și să creeze legătura dintre aceste costuri și specificul activității entității.

Considerăm că datorită informațiilor livrate de către contabilitatea verde, întreprinderile sunt capabile să ia decizii informate care sprijină dezvoltarea durabilă pe termen lung. Aceasta implică economisirea resurselor naturale, a produselor verzi și a producției de mediu. Totodată, un sistem bine stabilit de contabilitate a mediului va asigura integrarea performanțelor de mediu în procesele financiare iar publicarea rezultatelor acestora în documentele companiilor vor contribui la o bună administrare corporativă în ceea ce privește conservarea energiei, reducerea deșeurilor și a emisiilor de poluanți.

Așadar, rezultatele studiului efectuat arată că aplicarea sistemului de conturi ale mediului și resurselor naturale, ținerea evidenței costurilor de mediu, aplicarea standardelor de contabilitate ecologică reprezintă un proces de evoluție în evidențierea efectivă a relației dintre economie și mediu.

Cotabilitatea verde promovează un viitor durabil pentru întreprinderi, devenind drept o componentă esențială în dezvoltarea sustenabilă a întregii economii.

Referințe bibliografice

1. BUȘAN, G. *Contabilitatea verde – o necesitate în contextul economico-social actual*. Editura Economică, Târgu Jiu, 2008. Disponibil: https://www.utgjiu.ro/revista/ec/pdf/2008-01/7_BUSAN_GABRIELA_Prel.pdf
2. Centrul național de mediu. *Economia verde și schimbări climatice*. Disponibil: https://www.environment.md/ro/economia_verde_si_schimbari_climatice
3. Comisia Europeană. *Să înțelegem politicile Uniunii Europene. Un mediu sănătos și durabil pentru generațiile viitoare*. Editura Uniunea Europeană, ianuarie, 2013, Bruxelles. Disponibil: https://publications.europa.eu/resource/ellar/545cd129-c0e1-48cf-95da-9e6b815fb8a7.0023.03/DOC_1
4. GULEA, D. ; CARAMAN, S. *Contabilitatea mediului – parte componentă a contabilității tradiționale*. Conferința Științifică Internațională, 15 martie, 2018: Culegere de lucrări științifice, Ed. a 2-a, Chișinău. Disponibil: https://irek.ase.md/xmlui/bitstream/handle/1234567890/518/Caraman_S_Gulea_D_%20conf_con_15.03.18.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. LAKO, A. *Ecological Crisis and Urgency of Green Accounting*. Edition July-August, 2017, Indonesia. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/323388047_Ecological_Crisis_and_Urgency_of_Green_Accounting

6. Legea nr.1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr.10, art.283 din 30.10.1993. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112032&lang=ro
7. Legea nr. 1102 – XIII din 06.02.1997 cu privire la resursele naturale. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr.40, art.337 din 19.06.1997. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=109389&lang=ro
8. Legea nr.1347 din 09.10.1997 privind deșeurile de producție și menajere. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr.16-17, art.101 din 05.03.1998. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=97262&lang=ro
9. Legea nr. 1540 – XIII din 25.02.1998 privind plata pentru poluarea mediului. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr.54-55, art.378 din 18.06.1998. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125113&lang=ro
10. LISÎ, T. *Protecția mediului în condițiile dezvoltării durabile*. Disponibil: <https://prezi.com/8-bpp3wwotme/protectia-mediului-in-conditiile-dezvoltarii-durabile/>
11. MUNDIR, Z. *Green Accounting*. Disponibil: <https://www.linkedin.com/pulse/green-accounting-zahid-munir>
12. Ordin nr.15 din 22.01.2019 cu privire la aprobarea formularului dării de seamă (EMPOLDEP19), modului de completare a acestuia și Instrucțiunii privind modul de calculare și achitare a plăților pentru emisiile și deversările de poluanți și depozitarea deșeurilor. În *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr 38-47 art 282 din 08.02.2019. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112519&lang=ro
13. Organizația United Nations. *System of Environmental Economic Accounting*. Disponibil: <https://seea.un.org/content/about-seea>
14. SINHA, M. *A Study On Scope, Importance And Growing Importance Of Green Accounting In India*. Palarch's Journal Of Archaeology Of Egypt/Egyptology 18(7), 2021. Disponibil: <https://archives.palarch.nl/index.php/jae/article/view/8354/7799>
15. Standardele Internaționale de Raportare Financiară 2017 (Red Book). Disponibil: <https://www.mf.gov.md/ro/content/standardele-interna%C8%9Bionale-de-raportare-financiar%C4%83-2017-red-book>
16. ȚURCANU, Ș. *Contabilitatea verde*. Disponibil: <https://prezi.com/ubdu8ys9-alj/contabilitatea-verde-ts/>
17. Socoliuc, M., Cosmulese, C. G., Ciubotariu, M. S., Mihaila, S., Arion, I. D., & Grosu, V. Sustainability reporting as a mixture of CSR and sustainable development. A model for micro-enterprises within the romanian forestry sector. *Sustainability*, 2020, 12.2: 603.